

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **K.R.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 stycznia 2025 r.

zażalenia skazanego na zarządzenie Przewodniczącego X Wydziału Karnego –  
Odwoławczego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 października 2024 r.,  
sygn. akt X WKK 74/24

o odmowie przyjęcia kasacji sporządzonej przez skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 14 sierpnia 2024 r., sygn. akt X Ka 376/24,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Pruszkowie

z dnia 31 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 886/20

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 466 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 518  
k.p.k. oraz art. 530 § 3 k.p.k.

### **p o s t a n o w i ł :**

**uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę Sądowi  
Okręgowemu w Warszawie w celu podjęcia dalszych czynności  
związanych z wniesieniem kasacji.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 31 stycznia 2024 r. w  
sprawie o sygn. akt II K 886/20 K.R. został skazany za zarzucone mu przestępstwa

na karę łączną 5 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 1 roku próby (k. 538-538v).

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej osobiście przez ww., Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2024 r. w sprawie o sygn. akt X Ka 376/24, zaskarżony wyrok w zakresie warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności zmienił w ten sposób, że określił okres próby na 2 lata (k. 630).

Od powyższego wyroku kasację wniósł osobiście skazany K.R., w której wskazywał na rażące naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 6 k.p.k. w zw. z art. 5 § 1 i 2 k.p.k. w zw. art. 6 ust. 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/343 z 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności w zw. z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP, a także art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. W powyższym piśmie procesowym wprost nie podniósł zarzutu tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 k.p.k. (k. 679-690).

Przewodniczący X Wydziału Karnego – Odwoławczego Sądu Okręgowego w Warszawie zarządzeniem z dnia 22 października 2024 r., sygn. akt X WKK 74/24, na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 k.p.k. odmówił przyjęcia tejże kasacji wskazując, że zgodnie z art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, przy czym to ograniczenie nie dotyczy sytuacji, gdy ten nadzwyczajny środek zaskarżenia oparty jest na uchybieniach wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca, gdyż skazany podnosił zarzuty obrazy innych przepisów (k. 692).

W ustawowym terminie zażalenie na powyższe zarządzenie wniósł skazany, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż w podpisanej przez siebie kasacji zawarł wyłącznie zarzuty innego rażącego prawa niż wskazane w art. 439 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy *„kasacja obejmuje w swej treści również uchybienie tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w treści przepisu art. 439 § 1 pkt 10) k.p.k., (...) gdyż skazany K.R. nie był należycie reprezentowany przez obrońcę z postępowaniu sądowym na różnych jego etapach*

*procedowania, w sytuacji, gdy obrona winna być obligatoryjna w ten sprawie, mając na uwadze problemy natury psychicznej skazanego K.R., uniemożliwiające samodzielną mu obronę*". Powyższy zarzut rozwinął w uzasadnieniu środka zaskarżenia wskazując, że obrońca nie zawsze brał udział w rozprawach przed sądem pierwszej instancji, nie wywiódł on apelacji i nie uczestniczył w rozprawie apelacyjnej. Jego prawo do obrony miało charakter iluzoryczny. Już we wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu przed sądem *meriti* wskazywał nie tylko na brak środków na jego ustanowienie, lecz także podnosił brak możliwości samodzielnego prowadzenia obrony z uwagi na stan zdrowia psychicznego. Okoliczności podnoszone we wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu winny skutkować uzyskaniem nowej opinii biegłych psychiatrów, bądź uzupełnieniem istniejącej. Jednocześnie polemizował z rzetelnością zalegającej w aktach sprawy opinii biegłych psychiatrów tym bardziej, że jego stan zdrowia w toku postępowania uległ pogorszeniu. Podniósł równocześnie, że wprawdzie w kasacji nie zawarł wprost zarzutu naruszenia art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., gdyż nie jest profesjonalistą, niemniej jednak w uzasadnieniu swej kasacji wielokrotnie wskazywał na zły stan zdrowia psychicznego, który winien skutkować zaistnieniem obrony obligatoryjnej, a w konsekwencji koniecznością udziału obrońcy we wszystkich rozprawach. W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (k. 699-703). Do zażalenia dołączył również dokumentację medyczną oraz złożony w dniu 12 stycznia 2024 r. wniosek o ustanowienie obrońcy z urzędu (k. 704-710).

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Zażalenie jest zasadne, albowiem wydanie zarządzenia o odmowie przyjęcia kasacji było co najmniej przedwcześnie.

W doktrynie wskazuje się, że w przypadku gdy prezes sądu stwierdza, że należy odmówić przyjęcia kasacji, ponieważ zawiera ona nieusuwalny brak, a ponadto zawiera także braki usuwalne, to nie należy wzywać wnoszącego pismo do usunięcia tych ostatnich, skoro niezależnie od faktu ich usunięcia i tak będzie musiała nastąpić odmowa przyjęcia kasacji (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*.

*Tom II. Art. 425–673, Warszawa 2024, s. 596).* Niemniej jednak postąpienie takie dopuszczalne jest jedynie w sytuacjach ewidentnych, gdy nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że ewentualna konwalidacja braku o charakterze usuwalnym nie zmieni stanowiska co do konieczności odmowy przyjęcia kasacji (por. postanowienie SN z dnia 1 marca 1996 r., V KZ 1/96, OSNKW 1996, nr 3-4, poz. 21). Gdy takiej pewności nie ma, obowiązkiem prezesa sądu (przewodniczącego wydziału odwoławczego lub upoważnionego sędziego – art. 93 § 2 k.p.k.) jest zastosowanie trybu przewidzianego w art. 120 § 1 k.p.k.

W przedmiotowej sprawie Przewodniczący X Wydziału Karnego – Odwoławczego Sądu Okręgowego w Warszawie odstąpił od wezwania skarżącego do uzupełnienia braków formalnych kasacji poprzez jej sporządzenie i podpisanie przez adwokata lub radcę prawnego, gdyż w jego ocenie kasacja osobista skazanego była niedopuszczalna z mocy prawa z uwagi na ograniczenia wynikające z art. 523 § 2 k.p.k. K.R. został bowiem skazany za zarzucane mu przestępstwa na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a ponadto nie podniósł on uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., co aktualizowałoby wyjątek przewidziany w art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. Rzecz jednak w tym, że konwalidacja braku formalnego, o którym mowa w art. 526 § 2 k.p.k. nie polega na podpisaniu przez podmiot fachowy skargi sporządzonej przez samą stronę. Przepis mówi bowiem o „sporządzeniu i podpisaniu”, co wskazuje na konieczność wniesienia określonego wkładu intelektualnego do treści pisma (por. postanowienie SN z dnia 20 października 1998 r., III KZ 109/98, OSNKW 1998, nr 11-12, poz. 57; postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2005 r., IV KK 385/04, OSNwSK 2005, nr 1, poz. 217; postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2010 r., IV KZ 73/10, OSNwSK 2010, nr 1, poz. 2532; postanowienie SN z dnia 22 września 2022 r., IV KZ 23/22). Oznacza to, że adwokat lub radca prawny nie są związani treścią kasacji mandanta, a co za tym idzie mogą podnieść – w porozumieniu z nim – zarzuty diametralnie odmienne od pierwotnie sygnalizowanych przez klienta. Przymus adwokacki przy sporządzeniu i podpisaniu kasacji (nie pochodzącej od prokuratora) wprowadzony został m.in. po to, aby decyzja o zaskarżeniu kasacją prawomocnego orzeczenia podejmowania była przez osobę kompetentną, mającą odpowiedni zasób wiedzy i mogącą ocenić istnienie lub brak podstaw do jej

wniesienia – a ponadto po to, aby skarga kasacyjna została sporządzona fachowo i poprawnie pod względem merytorycznym i formalnym, a w konsekwencji aby możliwe było jej rozpoznanie we właściwie wskazanych granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów (zob. postanowienie SN z dnia 30 września 1996 r., V KZ 47/96, OSNKW 1996, nr 11-12, poz. 88). Mimo zatem, że kasacja osobista strony jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia obarczonym brakiem formalnym, to *de facto* stanowi ona sygnał co do zamiaru uruchomienia procedury przewidzianej w rozdziale 55 k.p.k. Stąd też **ocena czy kasacja oparta została na bezwzględnych przyczynach odwoławczych, czy też na innych naruszeniach prawa możliwa będzie dopiero w razie jej złożenia przez podmiot profesjonalny, a więc w razie kasacji strony obarczonej brakiem w postaci niesporządzenia i niepodpisania przez adwokata lub radcę prawnego – po zastosowaniu instytucji, o której mowa w art. 120 § 1 k.p.k.** Uprzednie działania w tym zakresie uznać należy za przedwczesne, co też miało miejsce w niniejszej sprawie. Nie można bowiem wykluczyć, że po wezwaniu skazanego do uzupełnienia braku, o którym mowa w art. 526 § 2 k.p.k. ostatecznie do sądu wpłynęłaby kasacja czyniąca zadość tym wymogom, która oparta zostałaby na jednym z uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. Tym bardziej, że skarżący podnosi kwestie obrony obligatoryjnej, które w realiach konkretnej sprawy mogą stanowić bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Na obecnym etapie bez znaczenia pozostaje ocena prawdopodobieństwa skuteczności tego rodzaju zarzutu. Kwestia ta pozostaje wyłącznie w gestii sądu kasacyjnego w toku merytorycznego rozpoznania sprawy (por. postanowienie SN z dnia 5 czerwca 1997 r., II KZ 38/97, OSNKW 1997, nr 9-10, poz. 84).

Reasumując, zaskarżona decyzja procesowa jest przedwczesna, a konsekwencją jej wydania było pozbawienie skazanego przysługującego mu na tym etapie procedowania uprawnienia, tj. prawa do usunięcia braków formalnych nadzwyczajnego środka zaskarżenia. W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy zmuszony był uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Warszawie w celu podjęcia dalszych czynności związanych z wniesioną kasacją.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[WB]

[t.n]